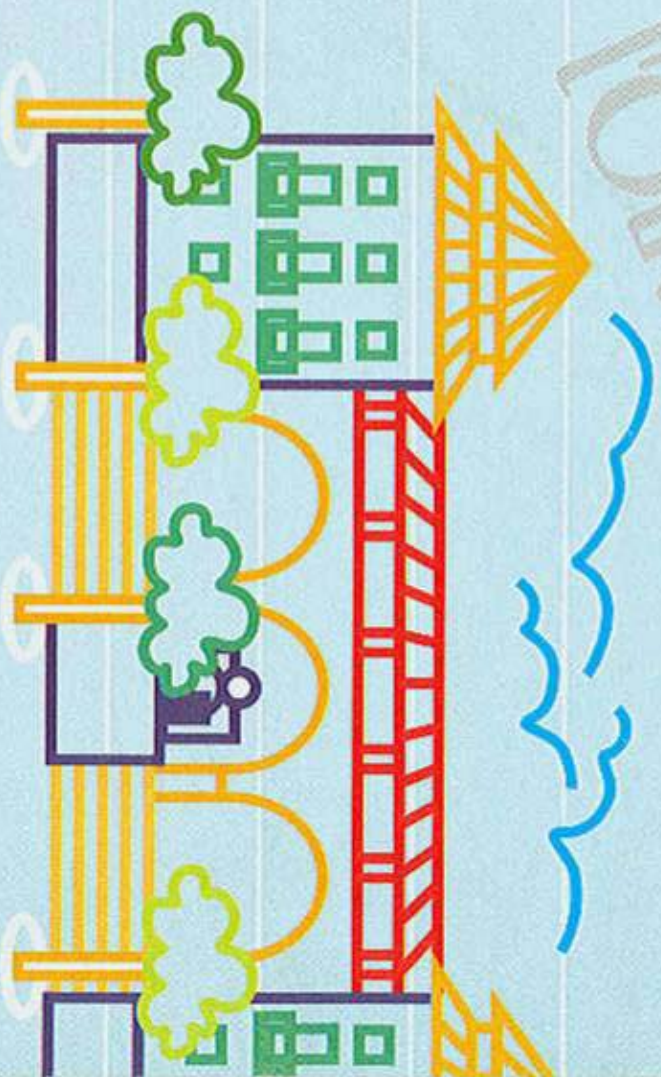

aula de consum
mercat de l'olivar

COL·LECCIÓ PALMA CIUTAT EDUCATIVA NÚM. 3

CONÈXER EL MERCAT DE
L'OLIVAR

"CONÈIXER EL MERCAT DE L'OLIVAR"

5ª edició - Desembre 1998

Col·lecció "Palma Ciutat Educativa" núm. 3

Departament de Dinàmica Educativa. Serveis Educatius.

Ajuntament de Palma. Balears.

Autors: Antònia Barres i Irene Fernández

Direcció de la col·lecció: Departament de Dinàmica Educativa.
Serveis Educatius.

Disseny gràfic coberta: Clave de Publicidad.

Dibuixos: Pep Muñoz, "Vasco"

Agraïments: Equip de Promoció de la Salut i "OMIC"
(Oficina Municipal d'Informació al Consumidor).

© Ajuntament de Palma.

ISBN: 84-87159-11-7

D.L.: P.M. 74-1993

Impressió: Imagen de Publicidad y Marketing, S.A.

És un material didàctic adreçat als alumnes de 2^{on} i 3er cicle d'Educació Primària i forma part de l'activitat "Conèixer el Mercat de l'Olivar" del Programa de Dinàmica Educativa de l'Ajuntament de Palma.

Es permet la reproducció total o parcial d'aquest llibre per qualsevol mitjà electrònic, mecànic, fotocòpia, informàtic, enregistrament o d'altres mètodes, sempre que se'n citi la procedència i es comuniqui als propietaris del copyright.

ÍNDEX DEL QUADERN

	fitxes núm.
Què s'hi compra?	1
El peix. 1, 2	2, 3
Fruites i verdures. 1, 2	4, 5
La carn. 1, 2	6, 7
Els preus. 1, 2	8, 9
L'etiquetat. 1, 2	10, 11
Condicions de venda. 1, 2	12, 13
Els serveis. 1, 2	14, 15
Hàbits alimentaris	16
El Mercat de l'Olivar	17

INSTRUCCIONS PER A L'ÚS DEL QUADERN

Al llarg d'aquest quadern trobaràs a cada fitxa diferents símbols. Mira el que volen dir i disposa't a començar.

Informació

Treballa tu

què s'hi compra?

Moltes vegades heu entrat en un mercat i si vos demanassin que s'hi pot comprar, sens dubte respondríeu: peix, carn, verdures, fruites i embotits. Això és ben cert, però en el mercat, a més d'aquels productes que són els més abundants, hi podeu trobar altres coses. Voltau pel mercat i ho comprovareu.

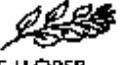

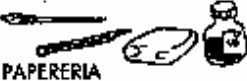

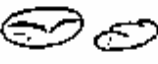

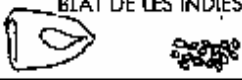

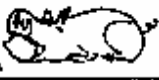

PRODUCTE	ES POT COMPRAR AL MERCAT	TIPUS DE PARADA	QUANTES N'HI HA
 LLAMPUGA			
 BOTÓ			
 KIWI			
 LLET			
 COSTELLES DE XOT			
 POLLASTRE			
 TARONGES			

PRODUCTE	ES POT COMPRAR AL MERCAT	TIPUS DE PARADA	QUANTES N'HI HA
 XOCOLATA			
 PANES			
 SOBRASSADA			
 OLIVES			
 PERFUMS			
 OUS			
 GANIVET			

què s'hi compra?

PRODUCTE	ES POT COMPRAR AL MERCAT	TIPUS DE PARADA	QUANTES N'HI HA
CARXOFES 			
MÀQUINA D'ESCRIURE 			
ÈAVERALL 			
COSSIOL 			
LLETUGA 			
UN BROT DE LLÓRER 			
DIARIS 			
GASOSA 			
PAPERERIA 			

PRODUCTE	ES POT COMPRAR AL MERCAT	TIPUS DE PARADA	QUANTES N'HI HA
ORINALS 			
PA 			
CISTELLS 			
BICICLETES 			
BLAT DE LES ÍNDIES 			
UN POT DE TOMÀTIGA 			
UNA CADIRA 			
UNA PORCELLA 			
ARENCADES 			

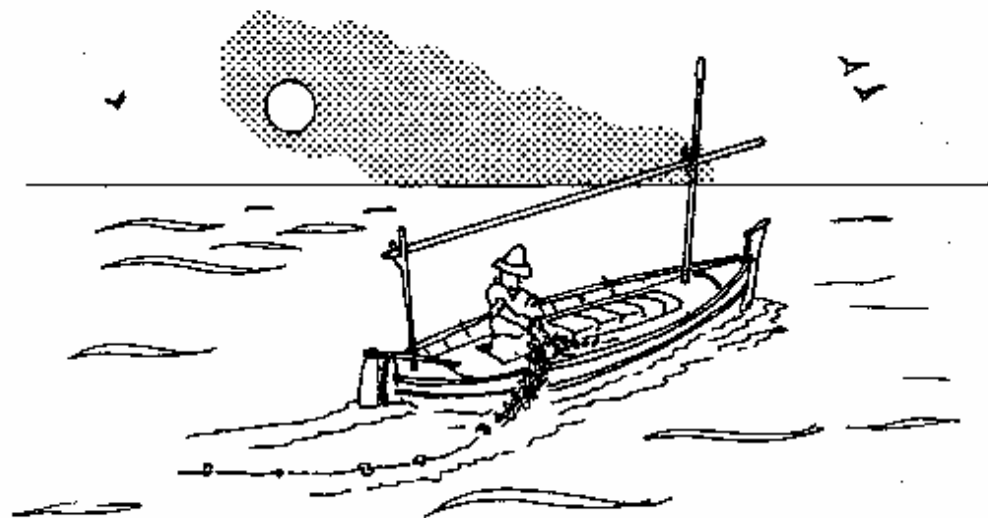
Antigament, els propietaris d'una barca o els seus familiars venien al Mercat a vendre els productes de la seva pesca. Actualment això encara es mantè, però augmenta progressivament la presència d'empleats i comerciants que no tenen res a veure amb l'ofici de la pesca.

1. Demana a diferents punts de venda de peix:

NUM. PARADA	NUM. D'EMPLEATS	TIPUS DE VENEDOR (*)

2. Què es veu en una parada de peix? (Marcau el requadre)

- tota casta de peix
- varietats de marisc
- productes preparats congelats

- (*) – pescadors
 – propietaris de barca
 – família
 – comerciants
 – empleats

3. EL PEIX FRESC

Per conèixer si un peix és fresc l'has de fixar en els ulls. Els han de tenir:

- inflats
- brillants
- transparents

5. Observa un dels peixos exposats sencers:

dibuixa'l	NOM	
	fresc	
	Sí ☐	No ☐
	preu	
nòm. parada		

6. EL PEIX CONGELAT

El peix congelat s'ha de vendre exposat en cambres frigorífiques que han de complir les següents condicions:

- El termòmetre ha d'estar a un màxim de -18°C .
- La línia màxima de càrrega no s'ha de sobrepassar.

4. De quines formes es pot vendre el peix i el marisc a la peixateria? (Marca els requadres)

PEL SEU ESTAT		PER LA FORMA DE VENDA		
FRESC ☐ 	SENCER ☐ 	PELAT ☐ 	A TALLADES ☐ 	
CONGELAT ☐ 	ENVASAT ☐ 	A L'ENGRÓS ☐ 		

7. Què és la línia màxima de càrrega?

.....

.....

.....

8. Per ser un bon comprador has de conèixer el que compres.
Mira d'identificar aquestes varietats.

	<p>NOM</p> <ul style="list-style-type: none"> - color variable, del rosa clar al vermell. - ratlla roja dels ulls a la coa. - forma molt pròpia, mirau el dibuix. 		<p>NOM</p> <ul style="list-style-type: none"> - banda longitudinal blavosa. - cos aixafat lateralment. - punts negres als costats.
	<p>NOM</p> <ul style="list-style-type: none"> - llom gris. - puntejat negre. - costats i ventre argentat. - mandíbula inferior més llarga. 		<p>NOM</p> <ul style="list-style-type: none"> - tenen vuit braços curts i dos de llargs. - aletes triangulars amb una llargària de més de mig cos, que arriben fins a baix de tot.

9. Escriu el nom dels peixos i assenjala en els requadres el que tu creguis que és un peix blau.

el peix. 2

Anotacions i dibuixos:

fruites i verdures. 1

1. La fruita i la verdura es poden vendre de moltes formes:
Assenyalau la forma que no sigui correcta.

☐ fresques	☐ a l'engròs
☐ congelades	☐ tallades
☐ en conserva	☐ envasades
☐ senceres	

3. Situau-vos en una parada i demanau quins són:

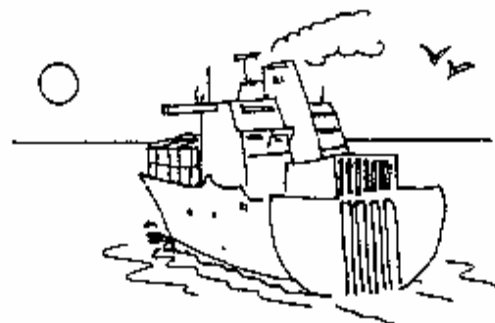
Productes de temporada

.....
.....
.....
.....

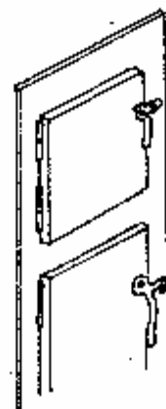

Productes d'hivernacle

.....
.....
.....
.....

2. Demanau també d'on provenen.
(Mallorca, Almeria, Lleida...)

Productes de cambra

.....
.....
.....
.....

APRÉN A IDENTIFICAR VARIETATS

1. Fitxau-vos bé en com són les varietats de pomes i peres per poder-les reconèixer quan aneu a comprar.
2. Ratllau a la llista les que al moment de la visita no són al mercat.
3. Escriviu-ne alguna característica.

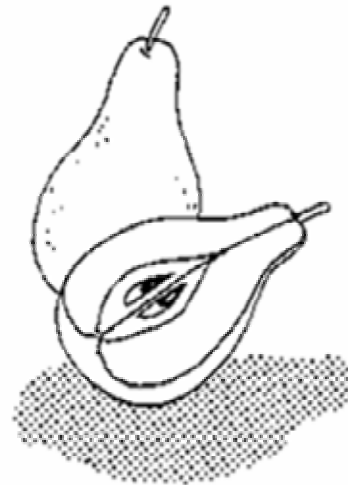
LES POMES

Golden

Starking

Reineta

Verd donzella

LES PERES

Llimonera

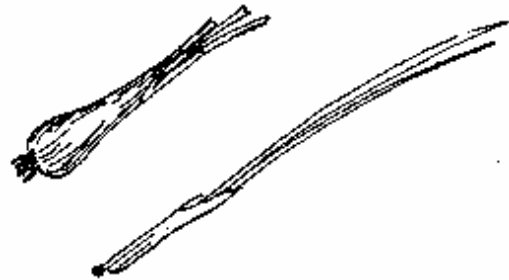
Blanqueta

Escorlina

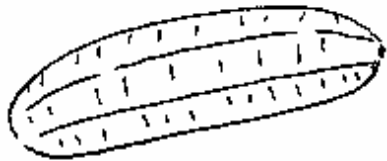
APRENEU A RECONÈIXER PRODUCTES

Aquí hi ha parelles de productes que s'assemblen. Endequina quin és el segon:

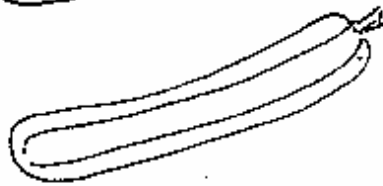
ceba tendra

.....

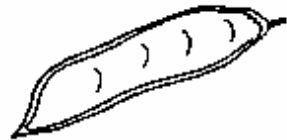
cogombre

.....

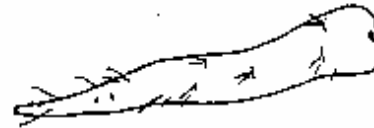
pèsol

.....

pastanaga

.....

alvocat

.....

tomàtiga

.....

fruites i verdures. 2

dibuixa-la.

Ara feis l'estudi d'una fruita de tot l'any.
 Vos en donaran una mostra a una parada.

Nom

Categoria

Varietat

Preu Kg

CARACTERÍSTIQUES (PELL, GUST, POLPA)	EN QUINES CONDICIONS ES VEN (FRESQUES, SENCERES, ENVASADES...)	OPINIÓ QUE ET MEREIXEN

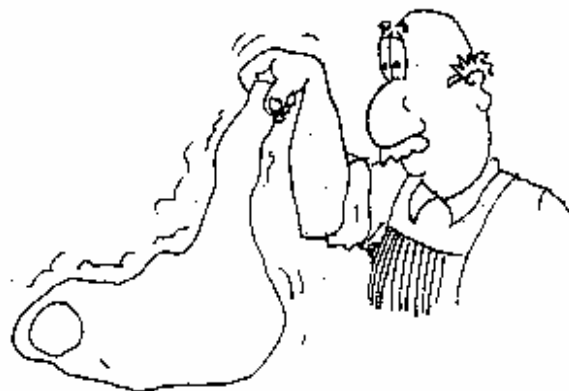
la carn. I

Segons les parts dels animals es classifiquen en categories, tenint en compte:

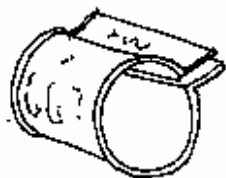
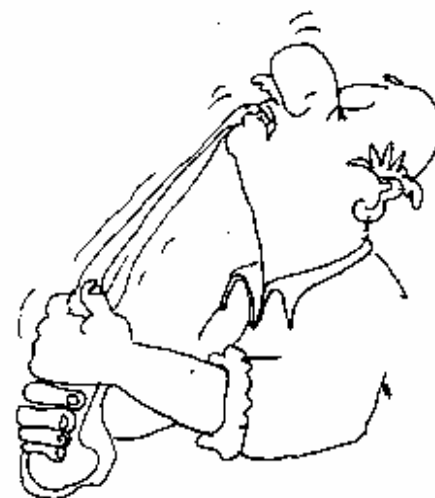
Si és carn fluixa o no

Si té molt d'os o no

Si té més o menys nervis o greix

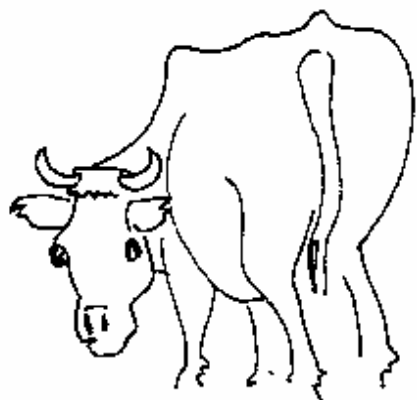
Tota la carn ha de passar per una inspecció veterinària. En queda constància mitjançant uns segells (boví, oví, porcí) o unes plaques de metall (pollastres, conills) que en són el certificat de garantia de qualitat.

Informa't en els establiments de venda adequats.

A les carnisseries es troben a la venda carns de diferents animals.

Gallina

Xot

Conill

Caça

Bou

Porc

Uneix amb una fletxa el nom i l'animal corresponent. Escribeu el nom davall de cada dibuix: xot, bou, porc, gallina, caça, conill.

Tenen un alt valor nutritiu. Com saps, contenen proteïnes i elements necessaris per a una correcta construcció del teu cos.

Podem consumir la carn en diferents formes:

Peça sencera

Carn per estofar

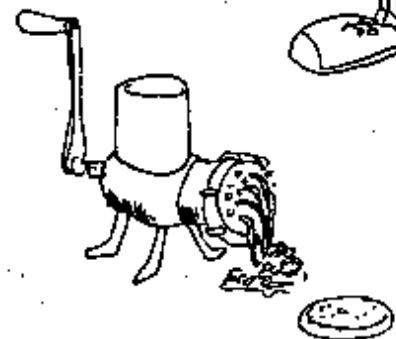

Costelles

Vísceres

Carn picada

Bistec

Uneix amb una fletxa el nom i l'animal corresponent.

la carn. 2

Anotacions i dibuixos:

B. LA QUANTITAT D'OFERTA

1. Si hi ha oferta d'un producte, creus que el preu variarà? Assenyala-ho:

Molta oferta, el preu puja baixa

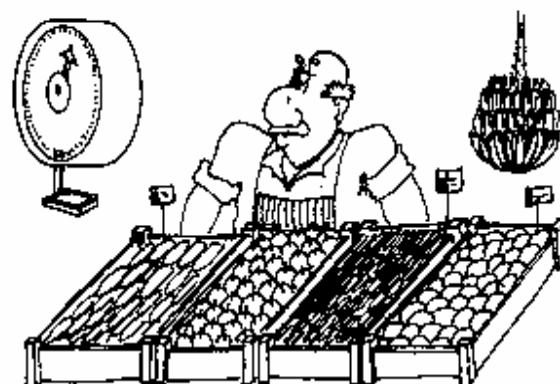
Poca oferta, el preu puja baixa

2. Sabries explicar què és un "producte de temporada"?

3. En una parada de fruites i verdures.
Omple els requadres següents:

Mes de la visita

NOM DELS PRODUCTES DE TEMPORADA	PREU/KG

NOM DELS PRODUCTES FORA DE TEMPORADA	PREU/KG

4. En una parada d'ous.
A l'estiu és més baix el preu.

En saps l'explicació?

5. En una parada de peix:
Escriu el nom d'un marisc que per ser mal d'obtenir tenguí un preu alt:

Una de les característiques d'un mercat és poder trobar un mateix producte a preus diversos. Actualment, hi ha llibertat de preu en tots els productes del mercat, excepte el de l'oli de soja. En haver-hi competència de preus, el consumidor té més avantatges dins el mercat perquè pot escollir, considerant la varietat i l'origen del producte, la millor relació qualitat-preu.

QUÈ I QUI MARCA ELS PREUS?

A. ELS INTERMEDIARIS

1. Els productors (agricultors, pescadors, fabricants, ramaders) en posar el preu hi carreguen les despeses.

Quines despeses té un pescador?

2. Abans d'arribar al consumidor, els productes passen per l'anomenada "cadena comercial" (transportista, magatzemista, comerciant) que també carreguen en el preu inicialment fixat pel productor les despeses del seu treball.

C. LA DEMANDA

La major o menor demanda d'un producte pot fer pujar o baixar-ne el seu preu. Moltes vegades la PUBLICITAT fa variar aquesta demanda.

1. Esbrina el nom d'alguns productes que augmentin el seu preu per NADAL. Escriu-los:

.....
.....

2. Demana a la peixateria si hi ha peixos poc valorats pel consumidor i que per això siguin més barats. Marca'n amb una creu la causa possible:

- mida
- color
- espines
- altres

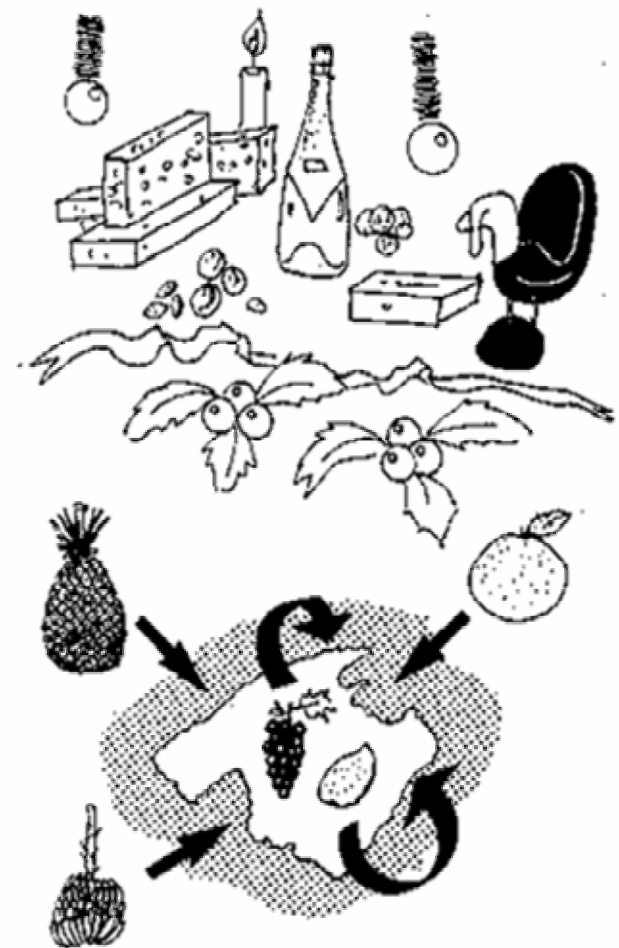
D. L'ORIGEN

Tots els productes de l'illa (fruites, verdures, carn i peix) quan són de la temporada

- són més frescs, ja que hi ha poca distància de transport.
- tenen més bon gust, ja que no cal collir-los tan verds.
- i són més barats, ja que les despeses fins arribar al consumidor són menors.

Escriu el nom d'alguns productes de Mallorca que en aquest moment es venen al mercat:

.....

E. NO SEMPRE EL MÉS CAR ÉS EL MILLOR

1. Cercau una parada de fruites; allà vos en donaran una per fer aquest exercici. Una mateixa fruita pot ser diferent segons la seva categoria (extra, I, II, III) i varietat (pera llimonera, blanquilla, ercolini).
2. Analitzau la peça de fruita que teniu a les mans i anotau en els requadres corresponents. Heu de triar una fruita de la qual n'hi hagi més de dues varietats, per poder-les comparar.

DIBUIX	NOM	ORIGEN	CATEGORIA	PREU/KG	CARACTERÍSTIQUES *	LA VOSTRA OPINIÓ
						

* Forma, color, condicions de la pell (taques, llisa, arrugues), gust (agre, dolç, àcid), polpa (seca, sucosa, granulosa).

LES ETIQUETES

De què ens informa una etiqueta?

1. Cercau una tenda de queviures i demanau un producte envasat per poder omplir els apartats següents:

Data de caducitat

.....

Data de consum preferent

.....

Data de fabricació o envasat

.....

Data de consum límit

.....

2. Quins productes han de dur etiquetes? Posau-ne alguns exemples: ..

.....

.....

l'etiquetat. 1

3. Per a què serveixen les etiquetes? Ratllau el que **NO** sigui correcte:
Identifiquen el producte / En fan propaganda / Per al control del consumidor

4. Ompliu els apartats següents:

Nom	<input type="text"/>		Preu
Origen	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Registre sanitari
	<input type="text"/>		Ingredients
Fabricant	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Additius i conservadors
Pes net	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Data aconsellada de consum
Pes escorregut	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Data límit de consum

L'etiquetat. 2

La categoria indica la qualitat del producte.

Completa aquest quadre segons el que et diguin a una parada de fruites.

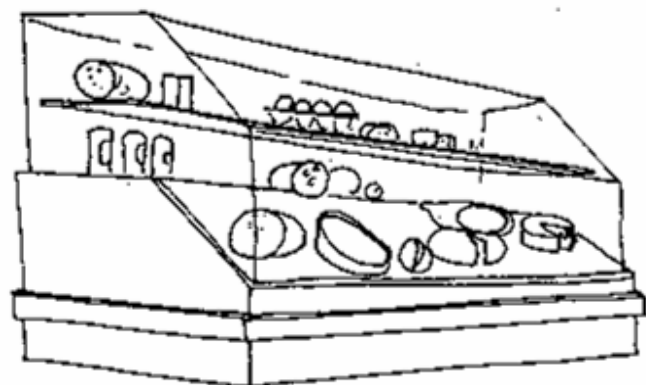
<p>COLORS</p> <table border="1"><tr><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>BLAU</td><td>VERD</td><td>GROC</td><td>VERMELL</td></tr></table>	☐	☐	☐	☐	BLAU	VERD	GROC	VERMELL	<p>CATEGORIA</p> <p>Extra 1ª, 2ª i 3ª</p>	<p>QUALITAT</p> <p>Molt bona, bona, excel·lent, apta, per al consum</p>	<p>EXEMPLE</p> <p>(Nom del producte)</p>
☐	☐	☐	☐								
BLAU	VERD	GROC	VERMELL								
<input type="text"/>											
<input type="text"/>											
<input type="text"/>											
<input type="text"/>											

l'etiquetat. 2

Anotacions i dibuixos:

condicions de venda. 1

La major part dels aliments han d'estar col·locats fora de l'abast del comprador en una vitrina. Alguns fins i tot a vitrines refrigerades.

Hi ha productes amb data de caducitat, data d'envasat o de consum preferent.
Cerca tres productes del mercat i anota:

NOM	DATA D'ENVASAT	DATA CADUCITAT

N'hi ha algun de caducat

.....

.....

.....

condicions de venda. 1

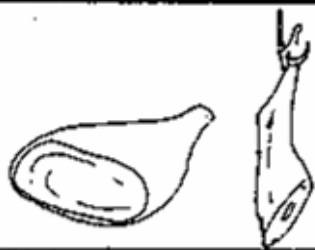
Les condicions en què els productes s'exposen, es conserven o es venen són part fonamental d'un bon servei a l'usuari. Aquestes estan reglamentades i cal conèixer-les per poder-les exigir.

Condicions de conservació

El peix fresc s'ha de conservar en fresc sobre

El peix congelat s'ha de conservar en cambra frigorífica a °C

La carn fresca ha d'estar en vitrina protegida de,,

La carn fresca s'ha de conservar en cambres frigorífiques a °C.

Va indicat a l'etiqueta. De tots aquets productes, assenyala els qui han de conservar-se en fred:

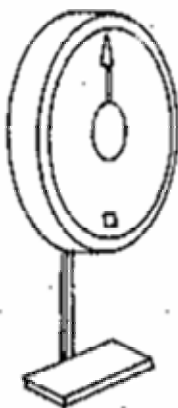
- iogurt llauna d'anxoves pot de tomàtiga mantega
 plàtans llet fresca

Les condicions del local i la imatge del venedor també són factors a tenir en compte.

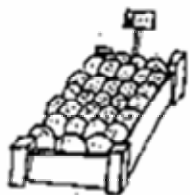
LA NETEJA. Fes una llista de totes les parts i els elements d'una parada que han d'estar especialment nets

.....
.....

LA BALANÇA.

Ha de ser visible al comprador per poder comprovar el pes. Pega una ullada al mercat i observa si això es compleix en general.

ELS PREUS.

Han de ser visibles en tots els productes. No compris mai sense saber el preu.

EL VENEDOR O LA VENEDORA.

Ha de dur bata o davantal especial per a la feina.

1. Anau a una parada i digau que vos mostrin un **CARNET DE MANIPULADOR.**

Quina informació recull sobre el venedor? Anotau-la.

.....
.....

condicions de venda. 2

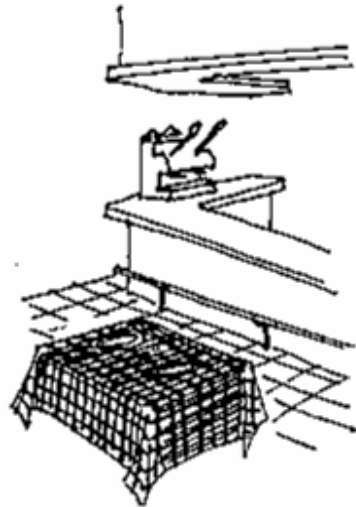
Anotacions i dibuixos:

els serveis. 1

El mercat no només és un recinte de compra-venda de mercaderies. El mercat de L'Olivar és el més gran de Palma i necessita per al seu bon funcionament una completa infraestructura.

Aparcaments

Banc/Caixa

Bar-restaurant

WC públic

Bústia de suggeriments

Tauler d'anuncis

Vigilància

OMIC *

Repès *

1. Subratlla els que penses que haurien de ser a tots els mercats.

2. Escriv en aquestes columnes els que van dirigits a:
usuaris

venedors

.....
.....
.....

.....
.....
.....

* Informau-vos prèviament del que significa.

3. També hi ha un TAULER D'ANUNCIS. Cerca'l i escriu de quin tipus són els anuncis exposats.

.....

.....

.....

.....

4. No totes les dependències públiques tenen BÚSTIA DE SUGGERIMENTS. Posau-vos d'acord i redactau-ne un.

.....

.....

.....

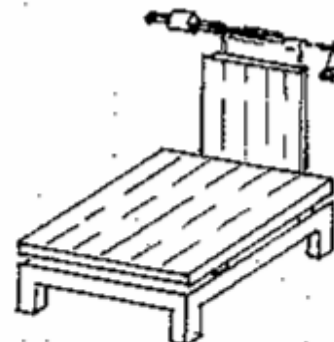
5. Què és el servei de REPÈS?

.....

.....

.....

.....

Visita l'oficina de l'OMIC.

1. Què vol dir OMIC?

O M

I C

2. De quina institució depèn?

.....

5. Després d'escoltar a un tècnic, ratllau les funcions que **NO** siguin pròpies d'aquest servei:

- DONAR INFORMACIÓ als ciutadans sobre els drets com a usuaris.
- ASSESSORAR I PROTEGIR ELS CONSUMIDORS.
- ORGANITZAR els venedors contra els ciutadans.
- GESTIONAR les denúncies que es produeixin.
- DONAR SUPORT a les organitzacions de defensa als consumidors.
- REFER LES LLEIS sobre el consum de productes.

3. Què costa utilitzar els seus serveis?

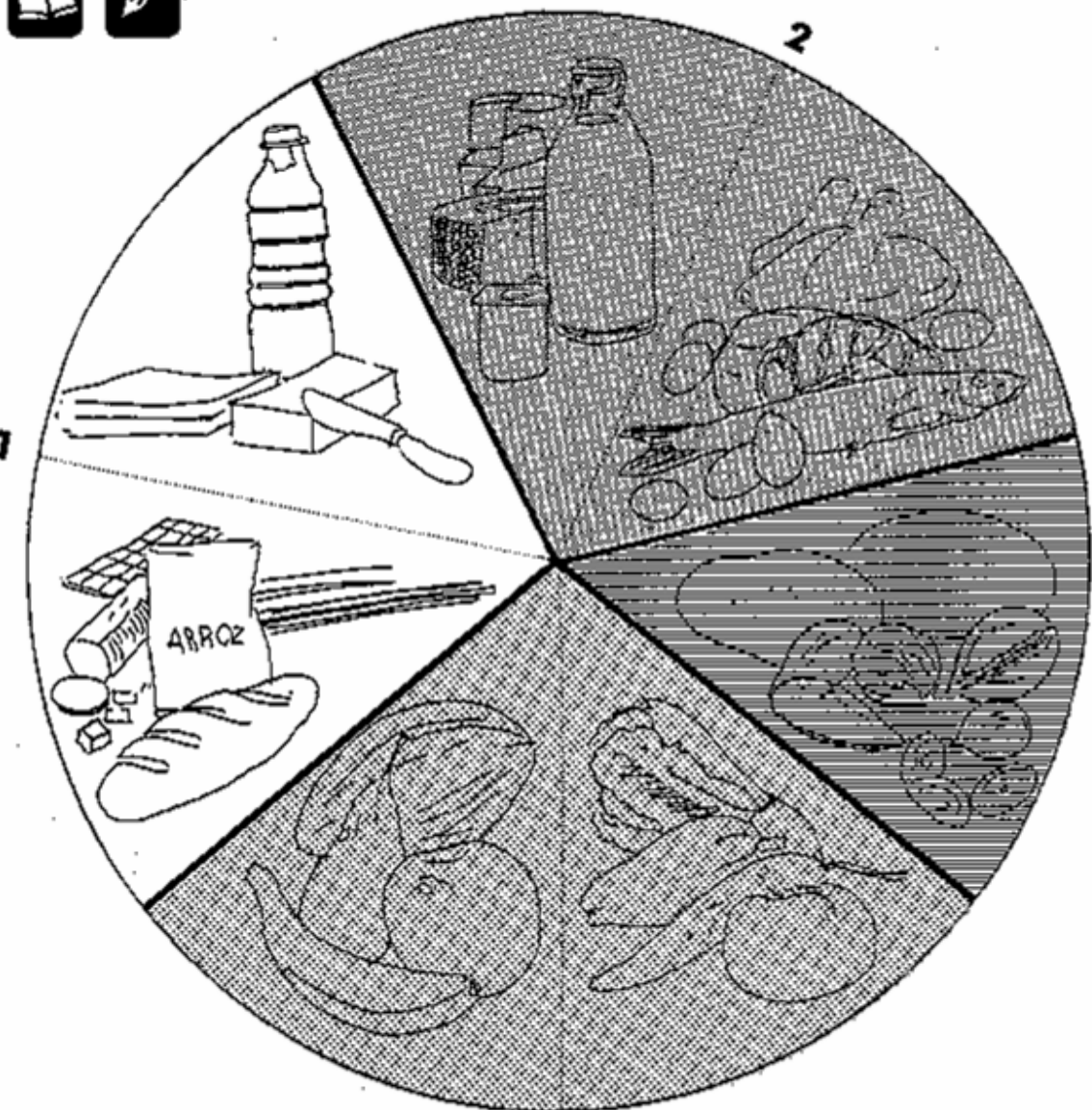
.....

4. Qui pot beneficiar-se'n?

els serveis. 2

Anotacions i dibuixos:

- 1.** Aquets aliments (pa, arròs, oli) ens proporcionen hidrats de carboni i greixos. Els hidrats de carboni i els greixos ens donen energia. Són aliments energètics.
- 2.** Aquets aliments (formatge, llet, carn, peix, ous) ens proporcionen proteïnes. Les proteïnes construeixen el nostre cos (múscles, ossos...). Són aliments constructors o plàstics.
- 3.** Aquets aliments (patates, llegums, fruits secs) ens proporcionen una mica de tot el que tenen els altres grups.
- 4.** Aquets aliments (fruites i verdures) ens proporcionen vitamines (A, B, C, D...) i sals minerals (calci, ferro, iode...). Les vitamines i les sals minerals ajuden al funcionament del nostre cos. Són aliments reguladors.

hàbits alimentaris

Per afavorir la teva SALUT, és convenient que DIÀRIAMENT prenguis aliments dels diferents grups de la roda. Si els reparteixes al llarg de les menjades que fas durant el dia, aconseguiràs una ALIMENTACIÓ VARIADA.

Provem de fer ara una senzilla observació sobre el que cregueis que és el MENÚ ADEQUAT. Marca en el requadre:

Arròs de brou
Bistec amb patates
Flan

Arròs de brou
Bistec amb ensalada
Fruita

Marca amb una creu a quin grup d'aliments pertany i què ens proporciona:

ENSALADA

☐ Regulador	☐ Proteïnes
☐ Energètic	☐ Hidrats de carboni i greixos
☐ Plàstic	☐ Vitamines i minerals

Ja saps molt bé que un excés de dolços perjudica la teva salut perquè produeixen C_____S.

Saps el que és l'OBESITAT? És un excés de pes del teu cos. Aquest pes excessiu, a vegades l'afavorim nosaltres mateixos quan consumim massa dolços, begudes gasoses, greixos i seim molt de temps davant la televisió.

Defensa les teves dents

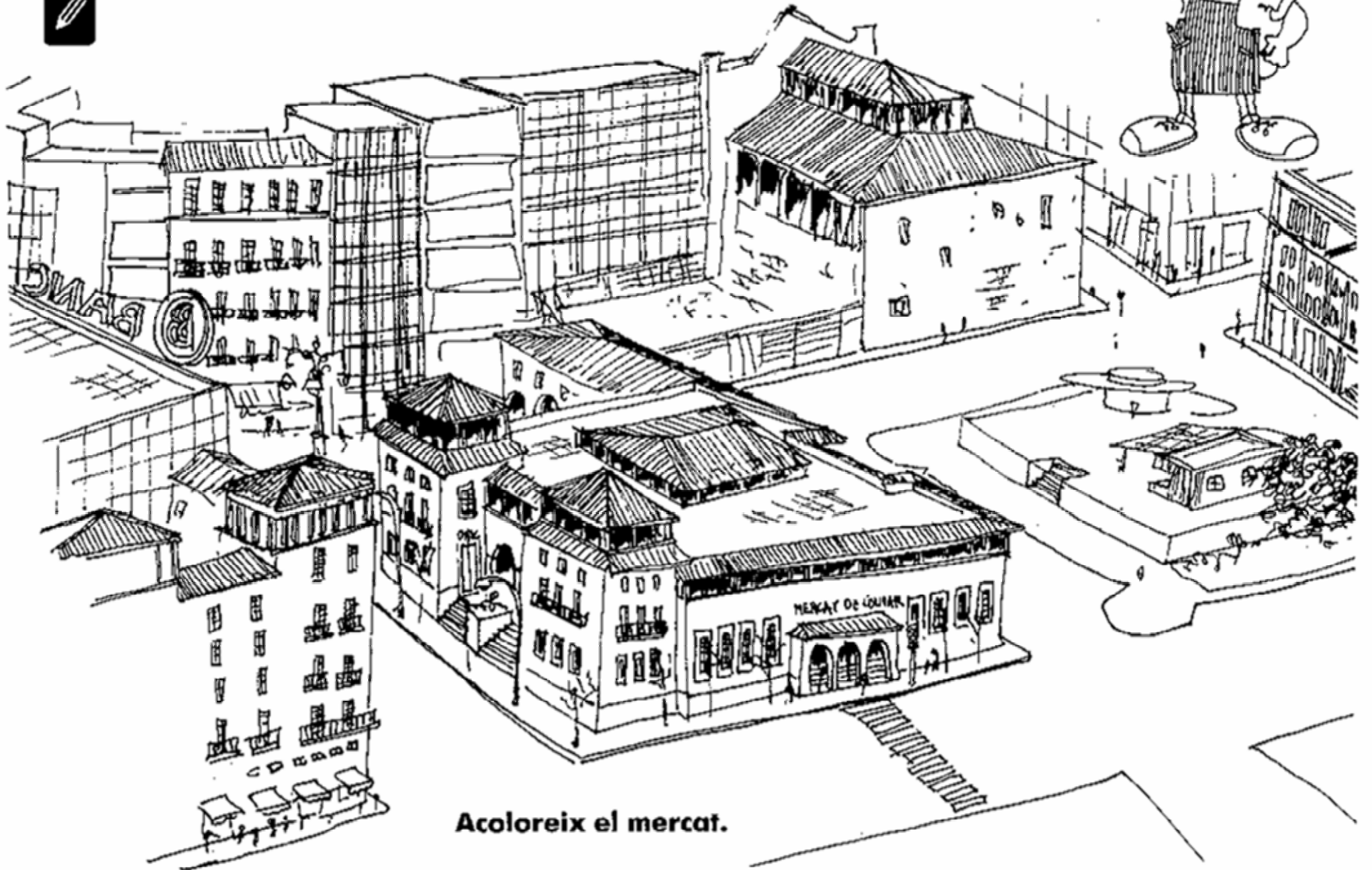

EL QUE ET CAL SABER DEL MERCAT DE L'OLIVAR

- * Abans de la construcció d'aquest mercat, n'hi havia un altre a l'aire lliure que feia funcions de Mercat Central ubicat a la Plaça Major.
- * El Mercat de l'Olivar fou projectat per l'arquitecte Gaspar Bennazar a l'any 1914 i fou inaugurat el dia 28 de gener de 1951.
- * Successives remodelacions (Alomar, Seguí) van configurant la seva estructura actual.
- * L'Administració del mercat és una concessió a "La Unió d'usuaris del Mercat de l'Olivar", i l'Ajuntament de Palma fa un paper de supervisió i control.
- * L'escultura, d'en Tomàs Vila, és un pagès anomenada "El darrer vestit ample".

el mercat de l'olivar

Acoloreix el mercat.

aula de consum

mercat de l'olivera

SERVEIS EDUCATIUS
DEPARTAMENT DE
DINÀMICA EDUCATIVA
DEPARTAMENT DE
DE CONSUM
OMIC

QUADERN DE TREBALL PER A L'ALUMNE

Ajuntament de Palma

